

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum um erfðafjárskatt, nr. 14/2004 (þrepaskipting).

Frá fjármála- og efnahagsráðherra.

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. gr. laganna:

a. 1. mgr. orðast svo:

Af skattstofni erfðafjárskatts, skv. 1. mgr. 4. gr., greiðist erfðafjárskattur sem hér segir:

1. Af arfi sem fellur til upp að 75.000.000 kr. skal greiða 5% erfðafjárskatt.
2. Af arfi umfram 75.000.000 kr. skal greiða 10% erfðafjárskatt.
3. Fjárhæðarmörk skv. 1. og 2. tölul. skulu taka breytingum í upphafi hvers árs í réttu hlutfalli við hækkun á vísitölu neysluverðs frá upphafi til loka næstliðins tólfmánaða tímabils. Ráðherra auglýsir ný fjárhæðarmörk í upphafi hvers árs.

b. Á eftir orðunum „fyrirframgreiðslu arfs“ í 2. másl. 2. mgr. kemur: og skal af honum greiða 10% erfðafjárskatt.

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 2020 og taka til skipta á dánarbúum þeirra sem andast þann dag eða síðar og búskipta þeirra sem hafa heimild til setu í óskiptu búi fari þau fram eftir gildistöku laganna.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Frumvarp þetta er samið í fjármála- og efnahagsráðuneytinu. Í því eru lagðar til breytingar á lögum um erfðafjárskatt, nr. 14/2004, sem fela í sér þrepaskiptingu erfðafjárskatts.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Frumvarp þetta er lagt fram í kjölfar þeirrar almennu umræðu sem átt hefur sér stað um þrepaskiptingu erfðafjárskatts. Í frumvarpinu eru lagðar til breytingar á lögum um erfðafjárskatt, nr. 14/2004, og er þeim ætlað að vera til hagsbóta fyrir íslenska skattgreiðendur.

3. Meginefni frumvarpsins.

Markmið þessa frumvarps er að við greiðslu á erfðafjárskatti verði tekið tillit til þess hvert verðmæti þeirra eigna sé sem liggja til grundvallar skattstofni erfðafjárskatts.

Í fyrsta lagi er lagt til að erfðafjárskatturinn verði þrepaskiptur með þeim hætti að annars vegar reiknast 5% erfðafjárskattur af skattstofni að fjárhæð allt að 75 millj. kr. og hins vegar 10% af því sem er umfram 75 millj. kr. Skattþrepinn taka mið af skattstofni dánarbúsins en ekki arfgreiðslu hvers erfingja um sig. Þrátt fyrir að greiða skuli 5% erfðafjárskatt af skattstofni allt

að 75 millj. kr. er enn gert ráð fyrir að ekki sé greiddur erfðafjárskattur af fyrstu 1,5 millj. kr. af skattstofninum. Til skýringar má nefna að komi 100 millj. kr. til greiðslu arfs yrði skattlagningin með eftirfarandi hætti: Fyrstu 1,5 millj. kr. væru skattfjálsar. Af næstu 73,5 millj. kr. yrði greiddur 5% erfðafjárskattur og af næstu 25 millj. kr. yrði greiddur 10% erfðafjárskattur. Heildarskattlagningin yrði því 6.175.000 kr.

Í öðru lagi er lagt til að fjárhæðarmörk skattþrepa taki árlegum breytingum miðað við þróun vísitölu neysluverðs. Taka ber fram að ekki skal vikið frá þeirri meginreglu að dánardagur skuli hafður til viðmiðunar, m.a. þegar metið er hvar fjárhæðarmörk skattþreps liggja ef skipti dánarbús fara fram á öðru almanaksári en þegar dánardagur bar að. Í þriðja lagi er lagt til að þrátt fyrir þrepaskiptingu erfðafjárskatts verði erfðafjárskattur af fyrirframgreiddum arfi sá sami og í herra skattþrepinu, þ.e. 10%, en að öðrum kosti gæti myndast hvati fyrir einstaklinga til að nýta sér það úrræði sem felst í fyrirframgreiðslu arfs til þess eins að greiða lægri erfðafjárskatt en ella.

Með lögum um erfðafjárskatt, nr. 14/2004, var ákveðið að erfðafjárskattur skyldi vera 5% óháð skyldleika við arfleifanda að öðru leyti en því að maki eða sambúðarmaki er undanþeginn skattinum. Erfðafjárskatturinn var hins vegar hækkaður í 10% með lögum um ráðstafanir í ríkisfjármálum, nr. 164/2010. Hækkunin var hluti af umfangsmiklum aðgerðum til að afla ríkissjóði viðbótartekna í ljósi sérstakra og erfiðra aðstæðna í ríkisfjármálum. Frá þeim tíma hefur erfðafjárskattur haldist óbreyttur í 10%, þrátt fyrir að hagur ríkissjóðs hafi vænkast samhliða breyttu efnahagsástandi. Í frumvarpinu er tekið skref í þá átt að færa álagningu erfðafjárskatts til þess sem hún var fyrir þau áföll sem skulu á íslenskt efnahagslíf fyrir um áratug síðan.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Efni frumvarpsins gefur ekki tilefni til að ætla að tillögur þess stangist á við stjórnarskrá eða alþjóðlegar skuldbindingar. Þess var gætt við samningu frumvarpsins að efni þess og framsetning samrýmdust ákvæðum 40. og 77. gr. stjórnarskrárinnar.

5. Samráð.

Við gerð frumvarpsins var haft samráð við Sýslumanninn á höfuðborgarsvæðinu. Hinn 30. september 2019 birti fjármála- og efnahagsráðuneytið áform um lagasetningu ásamt frummati á áhrifum í samráðsgátt stjórnvalda. Frestur til þess að senda inn umsagnir vegna áformanna var til 7. október 2019. Þá var frumvarpið kynnt almenningi og hagsmunaaðilum í opinni samráðsgátt stjórnvalda þann 9. október 2019.

6. Mat á áhrifum.

Þær lagabreytingar sem lagðar eru til í frumvarpinu munu lækka skatttekjur ríkissjóðs frá því sem annars hefði orðið. Búast má við að áhrifin af því að koma á þrepaskiptum erfðafjárskatti, þar sem 5% erfðafjárskattur reiknast á fjárhæð allt að 75 millj. kr. og 10% erfðafjárskattur á fjárhæð umfram 75 millj. kr., lækki tekjur ríkissjóðs um 2 milljarða kr. árið 2020. Í fjárlagafrumvarpi fyrir komandi ár er gert ráð fyrir að tekjur af erfðafjárskatti verði 5,2 milljarðar kr., eftir breytingarnar verða þær því um 3,2 milljarðar kr. Samþykkt frumvarpsins hefur aftur á móti jákvæð áhrif á ráðstöfunartekjur þeirra einstaklinga sem fá úthlutuðum arfi úr dánarbúi.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Í greininni felst annars vegar að 5% erfðafjárskattur greiðist af skattstofni erfðafjárskatts að fjárhæð allt að 75 millj. kr. og hins vegar 10% erfðafjárskattur af því sem er umfram 75 millj. kr. Þá er jafnframt gert ráð fyrir föstum 10% erfðafjárskatti á fyrirframgreiddan arf. Að lokum felst í greininni að fjárhæðarmörk skattþrepa taki árlegum breytingum miðað við þróun vísitölu neysluverðs.

Um 2. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.